

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2014

LATYN TWEEDE ADDISIONELE TAAL: VRAESTEL II

Tyd: 1½ uur

100 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 3 bladsye.
 2. Beantwoord albei vrae in die vraestel.
 3. Lees die vrae noukeurig deur.
 4. Nommer jou antwoorde presies soos wat die vrae genommer is.
 5. Skryf jou vertaling op alternatiewe reëls.
 6. Dit is in jou eie belang om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.
-

Vertaal die Latynse gedeeltes van ALBEI die volgende stukke in Afrikaans.

Skryf asseblief op ALTERNATIEWE reëls.

VRAAG 1

Plinius en sy ma is by Misenum as die berg Vesuvius uitbars en sy oom sterf. As en 'n donker rookdamp, die gevolg van die uitbarsting, bereik hulle egter uiteindelik. Plinius vertel wat sy ma voorgestel het hulle moes doen, hoe hy haar aangemoedig het, watter uitwerking die uitbarsting op hulle eie situasie gehad het en hoe die ander mense om hulle reageer het.

tum mater me oravit ut **quoquo modo** fugerem. dixit enim me iuvenem posse fugere, sed se, et annis et corpore gravem, bene morituram esse, si mihi causa mortis non fuisset. ego respondi me contentum sine illa non fore. deinde manum eius **amplexus** eam ut festinaret hortatus sum. iam **cinis**, adhuc tamen rarus, **incidebat**. respexi. densa **caligo** tergis nostris **imminebat**. 'deflectamus', dixi, 'dum videre possumus, ne casi in via in **tenebris** turba comitantium opprimamur.' vix consederamus, cum nox talis fuit qualis in locis clausis lumine extincto. audire poteras **ululatus** feminarum, infantum **fletus**, clamores virorum; alii parentes alii liberos alii coniuges vocibus quaerebant; vocibus enim agnoscebant; hi suam ruinam, illi suorum ruinam **miserabantur**.

[Aangepas uit: Plinius *Epistulae* VI.20]

quoquo modo	op watter wyse ook al moontlik
amplector, amplexi, amplexus	om te omhels
cinis, cineris (3, m.)	as
incido, incidere, incidi	om te val
caligo, caliginis (3, v.)	donkerte, duisternis, 'n donker wolk
immineo, imminere	om te bedreig, oor te hang (met datief)
deflecto, deflectere, deflexi	om van koers te verander
tenebrae, tenebrarum (1 mv., v.)	donkerte, duisternis
ululatus, ululatus (4, m.)	('n) geskreeu, geweeklaag
fletus, fletus (4, m.)	('n) huilery, gehuil, geweën
misero, miserare, miseravi	om medelye te hê met, jammer te voel vir

[50]

VRAAG 2

In 55 v.C. het Caesar van die noorde van Frankryk af uitgevaar om Brittanje te verken. Hier verduidelik hy die bedreigings wat op hulle gewag het toe hulle die Britse kus genader het en die probleme wat hulle ondervind het om aan wal te gaan. Nadat Caesar vir sy leiers verduidelik het hoe hulle die uitdaging te bowe kon kom, het hulle verder teen die kus op gevaar na 'n meer geskikte landingsplek.

Caesar, **circiter** hora diei quarta, cum primis navibus Britanniam tetigit atque ibi in omnibus collibus expositas hostium copias armatas conspexit. cuius loci haec erat natura atque ita montibus **angustis** mare continebatur, ut ex locis superioribus in litus telum iaci posset. Hunc ad egrediendum **nequaquam idoneum** locum arbitratus, dum reliquae naves **eo** convenirent ad horam nonam in **ancoris** expectavit. interim legatis tribunisque militum convocatis, et quae ex Voluseno cognovisset et quae fieri vellet ostendit; monuitque ut ad **nutum** et ad tempus omnes res ab eis **administrarentur**. his dimissis, et ventum et **aestum** uno tempore **nactus** secundum, dato signo et sublatis **ancoris**, **circiter** milia **passuum** septem ab eo loco progressus, aperto ac **plano** litore naves constituit.

[Caesar, *De Bello Gallico*, 4.23]

circiter	ongeveer
angustus,-a,-um	smal
nequaquam	geensins
idoneus,-a,-um	geskik
eo	na daardie plek toe
ancora, ae (1, v.)	anker
nutus, us (4, m.)	knik, bevel
administro,-are, administravi	om te administreer, te bestuur
aestus, aestus (4, m.)	gety
nanciscor, nancisci, nactus sum	om te wen
passus, passus (4, m.)	pas, tree
mille passus	een myl (1.7 km)
planus,-a,-um	gelyk, plat

[50]

Totaal: 100 punte